

IBBRIS

Editor:
Hadrian Mateescu

Redactor:
Camelia Coste

Concept grafic:
Silvia Olteanu

DTP:
Radu Nan

Corectură:
Cristina Teodorescu

Copyright © Haralamb Zincă, 1976

Copyright © 2021 Publishing Solutions

Este interzisă reproducerea integrală sau parțială a lucrării, sub orice formă, fără permisiunea scrisă a editurii.

Toate drepturile rezervate.

 Publisol

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1

Tel.: 021.336.36.33

E-mail: office@publisol.ro

Găsiți cărțile noastre pe www.publisol.ro

Descrierea CIP poate fi consultată pe site-ul Bibliotecii Naționale a României

ISBN 978-606-9629-93-2

2022

Tipărit la ARTPRINT
www.artprint.ro

We know
books

HARALAMB ZINCĂ

soarele a murit în zori

CUPRINS***Partea întâi***

Capitolul I: *Sumbră zi de toamnă* | 9

Capitolul II: *Biroul obiectelor găsite* | 33

Capitolul III: *Dracu' m-a pus!* | 67

Capitolul IV: *Problema nr. 1* | 101

Partea a doua

Capitolul I: *Spionaj și contraspionaj* | 117

Capitolul II: *Operațiunea „Salt în necunoscut“* | 165

Capitolul III: *Dublu salt în necunoscut* | 189

Partea a treia

Capitolul I: *Berlin – 1939* | 225

Capitolul II: *Nibelunzii* | 253

Capitolul III: *„B-39“ transmite* | 273

Capitolul IV: *Fetele Salonului Kitty* | 321

Capitolul V: *Misiune urgentă* | 357

LBRIS

We know
books

I

sumbră zi de toamnă

Povestea a început într-o seară de toamnă, urâtă și ploioasă. Scriitorul Corneliu Cara¹, instalat la masa de lucru, se oprea când și când din scris pentru a se văita, abia auzit, de o durere stăruitoare la încheieturi. În ultimii ani, ploile de noiembrie, reci și cenușii, îi răscoleau un reumatism mai vechi, contractat în timpul războiului prin noroaie și tranșee. Iar dacă durerile nu izbuteau să-l doboare și să-l țintuiască la pat, în schimb îl aruncau în brațele unei crunte indispoziții: scria greu, chinuit, ceea ce-l enerva, făcându-l irascibil și nesuferit. La toate acestea se mai adăuga, i se părea lui, prezența cicălitoare a nevesti-sii și a celor două fete. „De le-aș vedea odată măritate și la casele lor! Of! cum îmi mai tulbură liniștea lăuntrică, de care un creator are atâta nevoie!“

Deodată, își aminti cum la masa de prânz Camelia, nevestă-sa, fără ca el să-i fi cerut, îi pusese puțin piper în ciorbă... Aruncase stiloul cât colo și se ridicase furios de la birou. „De ce mi-ai pus piper? reluă el în gând cearta cu supusa-i soție. Ți-am cerut eu? Păi dacă nu ți-am cerut, de ce-mi piperezi ciorbă?“ Tot certându-se cu ea, se opri lângă ferastră, fără însă a îndrăzni să-și arunce privirea afară, la spectacolul dezolant al ploii. I-ar fi convenit de minune ca în clipa aceea Camelia să fie în încăpere, să-i răspundă, să bată cu pumnul în masă și să-și afirme cu îndrăzneală punctul de vedere:

¹ Vezi: *Sus mâinile, domnule Cristi!*, din volumul *Crima de la 217 (n.a.)*

„Condimentele sunt necesare organismului, iar eu știu că organismul tău cere piper!” Camelia însă prefera tactica tăcerii sau a replierilor, nu avea curajul să intre în arenă. „Unde-mi ești, nevastă?” Scriitorul iscodi prin încăperea luminată doar de lampa de birou. Pe unul dintre pereți se răsfrângea, înfricoșătoare, umbra unui bibelou.

Înfășurat în halatul său verde, de casă, cu motive turcești, prinse a se învârti prin încăpere ca un leu în cușcă, certându-se cu un interlocutor nevăzut. Se opri din nou la fereastră. De data asta, cutează să tragă draperia de catifea și să se uite în curte – se întunecase, deși ceasul înserării încă nu bătuse; ploaie pieziș și des, iar în răstimpuri rafale de vânt se străduiau inutil să sfâșie pânza ploii: castanii, desfrunziți și spălați de apele cerului, închipuiau niște fințe umile și resemnate în fața unui anotimp vrăjmaș. Strada era pustie. Streșinile casei plângeau. Plânsul ăsta îl înfiora; după un timp, îi trezi în suflet o senzație ciudată și neplăcută, o senzație nedorită: i se părea că întunericul ce se pregătea să subjuge definitiv orașul îi pune în primejdie propria existență, că aluneca, puțin câte puțin, într-un hău fără fund, de unde întoarcerile nu erau cu putință. Gândul morții îl cutremură și deveni conștient că trebuie să se opună fatalității, să întreprindă neapărat ceva... ceva menit să împiedice ireparabilul.

Se răsuci cu spatele către fereastră: ochii săi mai mult speriați decât triști se îndreptară automat spre masa de lucru – zări manuscrisul. De curând, începuse o nouă carte polițistă – câteva împușcături, un cadavru greu de identificat, un criminalist

versat, un altul, mai tânăr, deci mai puțin versat și de aceea supărător de naiv. „Fleacuri! bombăni Cara cu glas tare. Mereu aceeași poveste, aceeași schemă... Prostii! Așa nu mai merge!” Se desprinse de lângă fereastră cu o hotărâre clară în minte: să rupă paginile scrise, iar a doua zi să comunice editurii că a încheiat pentru totdeauna cu capitolul „romane polițiste și de spionaj” și că are de gând să se consacre eseului sau criticii literare. „Iată, tovarăși, un sector unde trebuie făcută ordine!... Gata, kaput, m-am săturat de polițisme, de spioni, nu mai vreau să tot hoinăresc cu imaginația în lumea hoților, a agenților, în general, a răufăcătorilor.” Fără îndoială că, auzindu-i decizia, șeful secției beletristice a Editurii Militare, un colonel frumușel, cu un prematur început de burtă, autor și el a numeroase romane, îl va întreba persiflându-l: „Cum așa, maestre?! Să încheiați dintr-o dată socotilele cu *spionii fantomă*?! Se poate?! Și ce o să scrieți de acum încolo, maestre?” Foarte bine, să-l întrebe, căci el, Corneliu Cara, își pregătise răspunsul: „Oamenii au nevoie de dragoste... (Uitase de hotărârea sa anterioară de a se consacra criticii). Am să scriu un roman de dragoste. Un bărbat necăsătorit se îndrăgostește de o femeie căsătorită cu un bărbat bun, „pâinea lui Dumnezeu”. Femeia, ademenită de asaltul celui necăsătorit, se îndrăgostește și ea...” „Maestre, îl va înfrunta interlocutorul, cunosc un scriitor care v-a luat-o puțin înainte... Unul de-i spune Lev Tolstoi...”

Discuția cu reprezentantul invizibil al Editurii Militare ar fi continuat, dar câteva ciocănituri în ușă îl făcuseră să tresară – prea se lăsase absorbit de

gânduri. Ușa se deschise timid și Camelia își arătă capul.

– Mami, te deranjez?

Nu îndrăzni să treacă de ușă.

– Mami?! Mami?! izbucni el furios. Te-am rugat de atâtea ori să nu-mi mai spui „mami“.

Femeia, obișnuită cu toanele soțului, nu se lăsa provocată – „Oho, dumnealui atât așteaptă, să-i răspund!“ – se mulțumi doar să-i comunice că era căutat.

Noutatea se dovedi a fi pentru Cara de-a dreptul copleșitoare – încremeni nedumerit, cu mâinile înfundate în buzunarele halatului. Exclamă:

– Mă caută cineva?!... Pe o vreme ca asta?

– De l-ai vedea cum arată!... Ți se face...

Bărbatul n-o lăsa să termine.

– Ce vrei să zici?

– ...că ți se face groază... Dar și milă... Și e ud... Închipuiește-ți, a mers prin ploaie fără umbrelă...

– Unde-i?

– La intrare! Mi-era teamă să-l las înăuntru, se justifică ea cu o sinceritate dezarmantă. Numai cu tine vrea să vorbească...

– E și normal! Poftește-l! porunci și imediat își bombă pieptul, asemenea unui comandant mândru că, în sfârșit, a luat marea hotărâre de a trece la ofensivă.

– Mi-e frică, mami!

– Frică, zici?! Păi, să nu-ți fie! că de ani buni ești soția unui autor de cărți polițiste... Frică?! Hm, ce-i aia frică?

Îmbărbătată astfel, femeia se duce să îndeplinească ordinul stăpânului.

În așteptarea vizitatorului, Corneliu Cara aprinse luminile, în schimb stinse lampa de pe birou, apoi trecu la masa de lucru; nu se așeză, ci rămase în picioare, cu capul îndreptat semeț spre ușă. Știa că în clipele acelea ieșise din propria sa piele, pentru a intra într-alta – a unui cabotin... Metamorfoza nu-i displăcea... Iar față de vizitatorul său, îl încerca de pe acum un soi de recunoștință. Surprinzătoarea sa apariție îl smulse dintr-o atmosferă sumbră, transplantându-l în alta. Deocamdată mai luminoasă... avea în vedere cele opt becuri ale lămpii.

Vizitatorul, un bărbat trecut de șaizeci de ani, se oprise în ușa întredeschisă, neîndrăznind să pătrundă cu ghețele sale scâlciate și noroite în sanctuarul scriitorului.

De cum îl văzu, Corneliu Cara îi dădu dreptate nevastei: înfățișarea omului te speria. Costumul vechi și pe alocuri cârpit grosolan era ud, iar din pricina asta i se lipise de trupu-i uscat, dar nu și vlăguit... Din gulerul cămășii, udă și ea, se înălța un gât sfrijit, hărăzit să susțină un cap mare, cu o față suptă și brăzdată de cute aspre. Numai în jurul gurii, în care, în încleștarea sa, trăda voință sau încăpățănare, se adânciseră trei cute. Necunoscutul își scoase de pe cap pălăria veche și ponosită, strângând-o în mâini ca pe o rufă.

Părul cărunt și rar, tuns anapoda, probabil nu de mâna unui frizer, îi accentua neglijența. Lui Corneliu Cara i se păru că dintr-o secundă într-alta vizitatorul va întinde pălăria pentru a cerși niște bănuți, deși intuia clar că nu asta era scopul pentru care-i bătuse la ușă.

— Intră, omule, apropie-te! îl îndemnă Cara, regăsindu-și subit tonul cald, prietenos, care în complicatele sale procese de documentare și investigare avea calitatea de a cuceri încrederea *subiectului*, de a grăbi apropierea acestuia de scopul investigației.

Privirea musafirului coborî, vrând parcă să atragă atenția că se găsea într-o situație nenorocită: sub ghetele-i scâlciate, apa scursă de pe hainele în zdrențe se lățise într-o pată cenușie.

— Intră, omule, nu-ți fie milă de covor!

În fine, bătrânul îndrăzni câțiva pași: părea de-a dreptul ușurat – covorul gros absorbea instantaneu apa. Decis să-și însuflețească musafirul, Cara ieși de după masa de lucru, îndreptându-se către barul mascat între două biblioteci. Nu trecea printre scriitori drept un băutor de anvergură, însă primea destul de des vizita unor redactori.

Aceștia așteptau cu o vădită nerăbdare momentul în care Cara avea să umble la bar să-i întrebe cu amabilitate: „Un whisky? Un Martini sau un Martell?” De data asta, nu ținu să afle preferințele musafirului. Le bănuia, așa că luă sticla de coniac și umplu în tăcere două pahărele de cristal. Unul îl întinse vizitatorului.

— Bea, omule! Nu te cunosc, dar îți mulțumesc că ai venit, cu ocazia asta mai trag și eu o dușcă... Bea, că o să-ți facă bine!

Bătrânul lăsă pălăria răsucită în seama mâinii stângi, iar pe cea dreaptă o întinse în direcția paharului servit.

Ochii lui Corneliu Cara sesizără venele groase, albastrii, ce-i străbăteau sinuos mâna.

— Noroc! ură scriitorul.

— Bogdaproste! murmură celălalt și duse paharul la gură, golindu-l dintr-o suflare: se citea clar că-i plăcea alcoolul, în licărul de recunoștință ce i se aprinsese în privire.

Corneliu Cara însă nu se atinse de băutură. Dornic să-și arate în continuare ospitalitatea, se repezi din nou la sticla de coniac și reveni lângă bătrân. Acesta, fără să șovăie, întinse paharul. Se așteptase, pesemne, la gestul scriitorului.

— Dumneavoastră nu beți?

— Cum să nu!

Scriitorul ciocni bucuros paharul său de cel din mâna necunoscutului. Sorbi apoi o gură de coniac, cu satisfacția că, de când soția îl anunțase că era căutat, neliniștea care-l stăpânise până atunci i se risipise. Uitase de ploaie, de durerile reumatice, de cele două fiice care nu se mai măritau odată. Pentru a nu știu câta oară, hazardul îi scosese în cale acel ceva tainic ce urma să-l smulgă din monotonia cotidianului. Ca și în alte dăți, intuia în apariția necunoscutului un destin uman, o fișă, dacă nu chiar o viitoare carte.

— Dumneavoastră sunteți scriitorul Corneliu Cara?

Alcoolul îl încălzise, îi urcase în pomeți o ușoară roșeață.

— Eu...

— Domnule scriitor...

Avea o voce răgușită, de băutor încercat.

— Șezi!

Bătrânul iscodi fotoliul indicat de scriitor, îi cântări din privire adâncimea și moliciunea și zâmbi ca la vederea unui obiect caraghios.

— Nu, nu, mulțumesc... Mai bine rămân în picioare!

Fața-i scofâlcită deveni deosebit de moale: ai fi fost înclinat să crezi că ridurile și cutele se bucurau de o viață a lor, independentă de cea a stăpânului.

— ...Am fost trimis la dumneavoastră de Vasile Chihaia, zise el, amintindu-și brusc de rostul său acolo.

Corneliu Cara nu mai auzise de acest nume. Își exprimă uimirea:

— Vasile Chihaia?! Nu cred să-l fi cunoscut vreodată...

Stătea în dreptul vizitatorului, ținând într-o mână paharul, în cealaltă, sticla. Dădu să umple paharul celuilalt.

— Nu, nu, se împotrivi acesta cu evidentă demnitate. Beau, da' știu să mă și opresc. Așa e... Nu-l cunoașteți... De unde să-l cunoașteți?... Apoi, cu un glas sumbru, sublinie: Vasile Chihaia e pe moarte...

Surprins, Corneliu Cara se strădui să descopere cam ce legătură ar putea să existe între el și omul care trăgea să moară, nu reuși. Nici nu se grăbi să-i pună celuilalt vreo întrebare ajutătoare; experiența îl sfătuia să nu se grăbească, să nu insiste, să rămână în așteptare.

— El, Vasile Chihaia, m-a trimis... cu rugămintea... Bătrânul căută ochii scriitorului – voia să afle cât de atent era ascultat... Vă roagă... vă roagă de pe patul de moarte, să binevoiți să veniți până la dânsul... până la dânsul acasă... Că are să vă mărturisească ceva... ceva foarte important...

Vizitatorul tăcu, dând de înțeles că a spus totul. Cumpănind, scriitorul socoti invitația cam bizară,

dacă nu chiar suspectă. Nu cunoscuse nicicând un ins cu numele de Vasile Chihaia, și apoi de unde până unde să-și permită dumnealui – ce dacă-i muribund? – să-l invite la căpătâiul său, și încă imediat, și încă pe o vreme ca asta?! Totuși, nu-și trădă simțămintele. Se mulțumi să-și iscodească mai departe mușafirul: acesta se exprimase curgător și cu o vădită tulburare în glasu-i răgușit, ceea ce-l impresionase plăcut.

— Ce ziceți, veniți? Întrebă el rugător; pe frunte îi răsăriră broboane de sudoare.

Corneliu Cara auzi iarăși streșinile curgând fără conținere și ripostă cu naivitate:

— Chiar acum?

Bătrânul încuviință cu o vădită părere de rău.

— Cred că-n noaptea asta își dă sufletul... Cancer!

Cuvântul răsună ca un groaznic verdict și Corneliu Cara murmură impresionat:

— Cancer?!

Privirea vizitatorului alunecă într-o parte.

— Părerea mea, vorbi el îndurerat, e că până când n-o să veniți la căpătâiul său, Vasile n-o să-și poată da sufletul...

Rostise numele celui în agonie pe un ton intim, ca și când și Corneliu Cara l-ar fi cunoscut foarte bine și era de dator să ca vestea să-l întristeze și să-l alerteze.

— Barem îl cunosc? Își repetă scriitorul întrebarea.

— Dumneavoastră, nu... Dânsul, da... De unde, să nu mă întrebați, că nu știu... Nici de ce vă roagă să veniți nu știu... Veniți?

Deși nu mai avea nicio îndoială că-l va însoți pe bătrân, căzut ca din cer în universul său literar,